

IMF: Suomi – IMF:n neljännen sopimusartiklan mukainen konsultaatio vuonna 2014

Yhteenveto loppulausunnosta

Suomen vahva taloudellinen kehitys on pysähtynyt, ja talous on viiden viime vuoden aikana ollut taantumassa kolmena vuotena paljolti vaikean ulkoisen ympäristön mutta myös rakenteellisten heikkouksien vuoksi. Tämä on aiheuttanut suurta työttömyyttä ja kasannut paineita julkiseen talouteen. Entistä kattavampi rakenteellisten uudistusten ohjelma on välttämätön keskipitkän aikavälin kasvun vahvistamiseksi samalla, kun julkisen talouden tasapainottaminen tulisi suunnitella vauhdillaan ja rakenteellisesti siten, että haurasta elpymistä ei vaaranneta. Koko makrovakausvälineistön saaminen käyttöön auttaa suojautumaan niin kotimaisilta kuin alueellisilta rahoitusvakauteen kohdistuvilta riskeiltä.

Elpyminen on todennäköisesti hidasta ja haurasta. Euroalueen näkymien kohenemisen myötä IMF odottaa nyt BKT:n kasvun nopeutuvan vähitellen 0,3 prosenttiin vuonna 2014 ja 1,1 prosenttiin vuonna 2015 (mikä on vähemmän kuin vuodeksi 2014 aiemmin arvioitu 0,7 % ja vuodeksi 2015 aiemmin arvioitu 1,3 %). Ulkomaisen kysynnän heikkeneminen voi kuitenkin helposti jarruttaa elpymistä. Kotimaassa suuri ja edelleen kasvava kotitalouksien velka voi saada kuluttajat entistä varovaisemmiksi rahankäytössään, jos korot normalisoituvat odotettua nopeammin. Kasvun realisoituminen saattaa muuttua myös sen mukaan, miten julkisen talouden sopeuttaminen toteutetaan ja ajoitetaan.

Viranomaiset myöntävät, että on välttämätöntä ryhtyä toimiin, ja laativat parhaillaan laajamittaisia uudistuksia. Hallitus on asettanut rakenteellisille uudistuksille kunnianhimoisia tavoitteita ja viimeistelee parhaillaan julkisen talouden suunnitelmia vuodeksi 2015 ja keskipitkälle aikavälille. Lisäksi on tehty tärkeitä päätöksiä makrovakauden valvontajärjestelmän toteuttamisesta ennen EU:ssa eteneviä rahoitusvakauteen liittyviä hankkeita.

Rohkeilla ja nopeilla rakenteellisilla uudistuksilla on merkitystä. Eläkeuudistus todellisen eläkkeeläsiirtymisiän korottamiseksi on ratkaisevassa asemassa pyrittäessä lisäämään työmarkkinoille osallistumista sekä rohkaisemaan nuorten siirtymistä työelämään entistä aikaisemmin. Suunnitelmat julkisen sektorin terveydenhuollon suhteellisen heikon tuottavuuden parantamiseksi tulisi täsmentää ja toteuttaa nopeasti. Vähittäiskaupan kilpailun lisääminen parantaisi kokonaistuottavuutta yksityisellä sektorilla. Tutkimus- ja kehitysinvestointeja voidaan paremmin keskittää tukemaan erityisesti uusien yritysten innovaatioita. On niin ikään tärkeää, että palkkaneuvottelut tukevat sopeutusta ohjaamalla reaali-palkkoja kokonaistuottavuuden kasvun mukaisesti samalla, kun varmistetaan riittävä joustavuus, joka sallii yritys- ja toimialakohtaisten eroavaisuuksien huomioon ottamisen. Kohtuuhintaisten asuntojen määrän lisäämiseen tähtäävät toimet helpottaisivat työvoiman liikkuvuutta sekä työntarjonnan ja -kysynnän kohtaamista.

Finanssipolitiikalla on mahdollista tasapainottaa julkisen talouden kestävyttä ja kasvua. Suhdanteisiin liittyvät ja rakenteelliset tekijät ovat heikentäneet julkista taloutta. Uskottava julkisen talouden sopeuttaminen keskipitkällä aikavälillä varmistaa kestävyden ja auttaa osaltaan suojaamaan haurasta elpymistä. Vuoden 2014 yleisesti ottaen neutraali finanssipolitiikan mitoitus on tarkoituksenmukainen. IMF:n asiantuntijoiden simulointeihin perustuvat laskelmat viittaavat siihen, että elpymiseen liittyviä riskejä minimoisi vuonna 2015 alkava sopeutus, jonka suuruus vähitellen lisääntyy vastaamaan elpymisen odotettua vahvistumista. Vähitellen etenevän sopeutuksen uskottavuus riip-

puu ratkaisevasti eduskunnan laajasta tuesta. Rakenteelliset uudistukset auttavat osaltaan parantamaan julkista taloutta lisäämällä kasvua keskipitkällä aikavälillä.

Vankalla makrovakauden valvontajärjestelmällä on ratkaiseva merkitys rahoitusvakauteen kohdistuvien riskien hillitsemisessä. Suunnitellun lainsäädännön tulisi laajuudeltaan ja joustavuudeltaan olla täysin EU:n vakavaraisuussäntelyn (vakavaraisuusdirektiivi ja -asetus) mukainen. Tämä varmistaisi, että Finanssivalvonnan riippumaton johtokunta kykenee puuttumaan rahoitusvakauteen kohdistuviin riskeihin ja rakentamaan täysin yhdenmukaiset makrovakausrakenteet Pohjoismaiden alueelle. Suomen Pankilla on hyvät mahdollisuudet tukea uutta makrovakausrakenteiden prosessia seurannan ja analyysityön kautta.